

Monumentnummer*: 530935

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 26 oktober 2012
Kadaster deel/nr 82687/114

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>		<i>Provincie*</i>				
Tilburg	Tilburg		Noord-Brabant				
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Kruisvaardersstraat	200			5021 BE	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		03	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		04	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		09	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		11	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		12	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		15	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		18	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		20	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		23	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		24	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		26	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		35	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		41	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		42	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		45	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		48	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		50	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		10	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		36	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		40	5021 AB	Tilburg		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Ringbaan-Zuid	93		52	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		53	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		06	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		08	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		25	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		38	5021 AB	Tilburg		
Kruisvaardersstraat	202			5021 BE	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		05	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		07	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		16	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		21	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		22	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		29	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		31	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		32	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		33	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		34	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		37	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		44	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		46	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		47	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		01	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		02	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		13	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		14	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		17	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		19	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		27	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		28	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		30	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		39	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		43	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		49	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		51	5021 AB	Tilburg		
Ringbaan-Zuid	93		54	5021 AB	Tilburg		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Tilburg	X			2304
Tilburg	X			2305

*Omschrijving***

Inleiding

Het BEJAARDENHUIS met KAPEL en GROENHOVEN Sint Jozefzorg is in de jaren 1949-1951 gebouwd naar ontwerp van Jos. Bedaux, in traditionele vormgeving met classicistische elementen.

Opdrachtgever was de Tilburgse Bouwvereniging die in 1916 door textiel- en leerfabrikanten was opgericht. Het initiatief kwam van P.A. van der Velden, bouwpastoor van de kerk van O.L.V. van Fatima. Hij stelde een bestuur samen voor de Stichting St. Jozefzorg, die de exploitatie op zich nam. De verzorging was in handen van de Congregatie Dochters van O.L.V. van het Heilig Hart.

Het bejaardenhuis is gebouwd als één van de modernste van zijn tijd, met 104 woningen voor echtparen met eigen keukentje en individuele kamers voor alleenstaanden met gemeenschappelijke ruimten. De toiletvoorzieningen waren gezamenlijk. Er was veel comfort en vrijheid voor de bewoners; de echtparen hadden eigen ingangen. Door de grootschalige opzet en standaardisatie in de bouw, en rijksfinanciering krachtens de woningwet, konden de pensiekosten laag blijven, waardoor ook ouderen met weinig financiële middelen er terecht konden. Het complex wekte grote nationale en internationale belangstelling, onder meer door radio en televisie.

Het gebouw bestaat uit een kamstructuur, waarvan de hoven geopend zijn naar de Ringbaan Zuid, gescheiden door een strook openbaar groen, met aan de overzijde het Leijpark. Daaraan vast aan de noordzijde bevinden zich twee dwarsvleugels, restanten van het vroegere aangebouwde carré, met aan één daarvan de kapel. De bebouwing is zo gesitueerd, dat de bewoners vrij uitzicht hadden en de toetreding van licht en lucht niet werd gehinderd. In 1978 is een deel van het carré, waarin zich de éénpersoonkamers bevonden, gesloopt; in 1980 heeft in het interieur van de kamstructuur een wijziging plaatsgevonden, waarbij steeds twee woningen zijn samengevoegd tot één.

Sint Jozefzorg maakte deel uit van een deels nog bestaand cluster met maatschappelijke voorzieningen als een tijdelijk bedoelde Rooms Katholieke kerk, klooster, parochiehuis en scholen, alle naar ontwerp van Bedaux, dat ligt tussen de Kruisvaardersstraat en de Wethouderslaan.

Omschrijving

Het bejaardenhuis heeft een kamvormige plattegrond, bestaande uit een lange noordoost-zuidwest georiënteerde vleugel met aan de zuidoostzijde vier haakse vleugels waarin drie U-vormig omsloten hoven. Aan de noordwestzijde bevinden zich twee vleugels van het vroegere carré. Aan de westelijke daarvan is de kapel met toren aangebouwd. De noordwestzijde van de lange vleugel heeft twee aangebouwde toiletgebouwen.

Het bejaardenhuis telt twee bouwlagen onder een samengesteld schilddak, gedekt met rode pannen en voorzien van dakruiters met een windvaan, dakkapellen en schoorstenen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De gevels zijn opgetrokken in baksteen en worden gekenmerkt door bakstenen hoeklisenen met een uitstekende baksteenlaag en geprofileerde gootlijst, en hebben een regelmatige vensterverdeling met stalen ramen met roedenverdeling.

De gevels worden gekarakteriseerd door vensters met stalen ramen met roedenverdeling en grote luiken, rollagen, deuropeningen met rondboog en decoratieve vlakken. Centraal in de middelste hof bevindt zich de risalerende hoofdingang van het gebouw, bestaande uit een dubbele deur en een vlakke omlijsting waarin ook het venster van de tweede verdieping is opgenomen. Aan weerszijden daarvan is een wapen aangebracht. De vier identieke kopgevels zijn gedecoreerd met classicistische motieven in natuursteen en sierankers.

De twee verdiepingen hoge toiletgebouwen aan de noordvleugel hebben een tentdak, bakstenen lisenen en in de zijgevels kleinere vensters. In de kopgevels is tussen de met natuursteen en luiken omlijste vensters een lantaarn aanwezig. Tegenover de hoofdingang bevindt zich in de noordgevel een groot venster over twee bouwlagen, omlijst met natuursteen en voorzien van een smeedijzeren hek.

In de gevels van het oorspronkelijke carré vindt men dezelfde kenmerken terug als in de kamstructuur.

De kapel, die één bouwlaag heeft, wordt gekenmerkt door hoge rondboogvensters met glas-in-lood in lichte kleuren. De toren wordt bekroond door een smeedijzeren hekje en spits.

In het interieur van het bejaardenhuis zijn de lange doorlopende gangen voornamelijk gelegen aan de noordzijde, om in de kamers, overwegend aan de zuidoostzijde, zoveel mogelijk licht en lucht binnen te kunnen laten.

De kapel heeft door zuilen gedragen rondbogen tussen middenschip en smalle zijbeuken, het orgelbalkon heeft eveneens rondbogen. De kruisweg bestaat uit sculpturen aan de wand. Boven het altaar en de originele dubbele toegangsdeur segmentbogen.

De drie groenhoven in de kamstructuur hebben terrassen direct tegen de wooneenheden en zijn verder als gemeenschappelijke tuin met een open karakter ingericht. Het open karakter en de oriëntatie op het Leijpark worden versterkt door de lage heg op de erfgrans. Het middelste hof wordt in tweeën gedeeld door het pad naar de hoofdingang.

Waardering

Het bejaardenhuis met kapel en groenhoven is van algemeen cultuur- en architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang en is een essentieel toonbeeld van de vroege wederopbouw (1940-1958):

- als één van de modernste bejaardenhuizen uit de bouwtijd, gekenmerkt door individuele én echtparenkamers, toegankelijk voor mensen met minder financiële middelen, met privacy, comfort en vrijheid voor de bewoners;
- als vroege uiting van de opbouw van de verzorgingsstaat, in het bijzonder de zorg voor ouderen;
- als voorbeeld van de naoorlogse verzuiling. Sint Jozefzorg heeft een sterk Rooms Katholiek karakter;
- vanwege de plaats in het oeuvre van Jos. Bedaux. Zijn voorkeur voor gebouwen met binnenhoven, hier vormgegeven in een kamstructuur, en voor de combinatie van traditionele vormgeving met classicistische elementen komt hierin tot uitdrukking;
- vanwege de hoge esthetische kwaliteit;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de architectonische gaafheid en herkenbaarheid;
- als uitdrukking van de naoorlogse verzuilde wijkgedachte, waarbij een cluster van religieuze en sociaal-maatschappelijke voorzieningen het hart van de wijk vormt;
- vanwege de markante, beeldbepalende ligging van kapel, kambebouwing en groenhoven, georiënteerd op het Leijpark.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Gezondheidszorg

Functie

Rusthuis